Oos Gebrook

Heemkundevereniging
Hoensbroek

Jaargang 7 nr. 3 – november 2014

Oos Gebrook

Een uitgave van de Heemkundevereniging Hoensbroek.
Jaargang 7 *nummer 3 – november 2014*

REDACTIE:

Jan Bus
Hein Giesen
Sjaak Giezenaar
Bernard Grothues
Jo Hermanns
Wim Kortekaas
Math Mertens
Peter Sikora

INGEZONDEN ARTIKELEN:

Ir P.A.M. Mertens / H. Peters
E. Ermers

AFBEELDINGEN:

R. Fijten
J. Creusen +
H. Peters
H. Ermers

LAY-OUT

Jo Hermanns

ACQUISITIE EN ADVERTENTIES:

Jan Bus
Hein Giesen

SECRETARIAAT:

Klinkertstraat 19,
6433 PA Hoensbroek, tel: 045-5217721
E-mail: secretaris@heemkundehoensbroek.nl

VERENIGINGSLOKAAL:

Schuinstraat 2a 6432CM Hoensbroek

BANK:

NL43INGB0003280562 t.n.v. Heemkundevereniging Hoensbroek

WEBSITE:

www.heemkundehoensbroek.nl

Losse nummers € 2.95

Inhoud

VAN DE REDACTIE....4
KRISNACH BIEJ DE PATESJ....5
EEN HISTORISCHE BROUWERIJ? 9
DE VREEJ VA KRISMES 22
PATER CHARLES KNIBBELER....23
HET LOEËHOES 28
DE HOENSBROEKSE VOETBALVERENIGINGEN DOOR DE JAREN HEEN (3)....33
WAAR KOMT DIE STRAATNAAM VANDAAN? (8) 40
BEGUNSTIGERS....44

Nieuwjaarstreffen

Alvast noteren…
Op woensdag 7 januari 2015 houden wij weer een Nieuwjaarstreffen in ons verenigingslokaal. Aanvang 20.00 uur
Bij deze nodigen wij al onze leden uit om samen met het bestuur het glas te heffen op het nieuwe jaar.

VAN OERS ASSURANTIËN
Kouvenderstraat 238
6431HK Hoensbroek
☎ .: 045- 5212856

GROND EN GOED MAKELAARDIJ IN AGRARISCH VASTGOED
Nieuwstraat 154
6431 KX Hoensbroek
☎ .: 045- 5213468

VAN DE REDACTIE

We houden het deze keer maar kort. En dat is niet, omdat er niet zo veel te lezen valt in dit nieuwe nummer van ons blad.
Integendeel juist! Er staat weer heel wat wetenswaardigs in: een artikel over pater Charles Knibbeler bijvoorbeeld en Bernard Grothues vertelt u wie de persoon is, naar wie de Pater Vaessenstraat is genoemd. Of waren dat meerdere personen? Enfin, leest u zelf maar.

Nee, we houden het kort, omdat we bij gebrek aan plaats elders in dit blad toch hier nog even de schijnwerpers wilden zetten op de tentoonstelling over de vluchtelingenkampen in Nederland tijdens de Eerste Wereldoorlog.
Onze vereniging organiseerde die op kasteel Hoensbroek tijdens de Open Monumentendagen in september. Een zeer interessant, maar voor velen ook zeer onbekend onderwerp. Behalve een groot deel van de 1800 bezoekers van het kasteel kwamen er ook ruim 100 leerlingen van Hoensbroekse basisscholen een kijkje nemen. En voor heel velen van hen was het een eyeopener.
Als u er niet geweest bent hebt u zeker iets gemist!

S. v Cleef - Café de Paerdsstal
Slakkenstraat 80
6431 NK Hoensbroek
☎ .: 045-5213515

F. Nijsten Slijterij Wijnhandel
Kouvenderstraat 158
6431 HH Hoensbroek
☎ .: 5223466

Onderstaand een kerstverhaal in 1951 geschreven door Lei Hoenen. Hij was secretaris van de destijds gerenommeerde toneelvereniging St. Ardalion Hoensbroek-Station. Het geeft een aardig beeld van de tijdgeest rond de vijftiger jaren.
Math Mertens heeft het artikel naar de huidige schrijfwijze bewerkt.

KRISNACH BIEJ DE PATESJ

Door Lei Hoenen

en os en den ezel zult ge ouwen e slapen leggen tot bekering van ndaars. Peerke, hoort ge dat we schoonsten Kerst van ons leven an krijgen. Kom manneke.

Mit dees wuuërd eindigt 't letste bedrief van 't Krisstjök. Wiebelend gaet 't dook toew. D'r Lei Piels gieëft nog 'n paar aanwiezinge uëver 't sjpel en wat v'r al zoeë mótte mitbringe de letste repetiesje. 't Is al laat gewoeëre en mörge aoch nog zoe vreug op óm i de nachmes te zieë. Mit 'ne "Zieëlige Krismes" gónt v'r haevesj. A g'n duër kump dich d'r wintj en de gusj sjnieë al taege. Ba wat 'n waer. Krek get vuuër de Krisnach. Mót 't kiendje noe alweer zoe sjlech waer höbbe. V'r sjtónt juus op de trappe van 't patronaat, es twieë luuj de paort va d'r patesjgaard binne kómme. Ze zint ocherm wit va d'r sjnieë.
Dinkelich kómme ze va Haelder aaf, want ze zint erg meug. 't Is 'ne man en 'n vrouw….

Ze kómme nao ós haer. Zoe te zieë kos hae pap of nónk waal va häör zieë. Hae vraogt vuuër óngerdaak en zaet: "V'r höbbe zoe wiet gelaope… en aakloppe?.... och de luuj mótte mörge vreug op vuuër de Nachmes. Zouwe de patesj nog op zin?" Ze sjtónt wiej twieë erm sjelme te kieke. Het haat 't koud en sjlaet zich d'r mantel get baeter óm. "Mien leef luuj," zaet d'r Pie," kómt d'r zaal i, wat blieft g'r boete sjtao. D'r köster is zieëker nog op, dae zal waal i g'n kirk zieë." "V'r zulle hem waal vinge", zaet d'r man en hae razelt va de kouw. Het is meug en zet zich op 'ne sjtool. V'r gónt haevesj, d'r Pie Leunisse en ich op Genessje aa. V'r mótte duje óm

vuëroet te kómme zoe'ne wintj is 't. D'r sjnieë friemelt en wiemelt durchae en blieft vasgeklampt op dien kleier zitte.
Alles is sjtil.... Zoe sjtil ving ich. Juus of get i g'n lóch hingt. Nao noch 'ne "zieëlige Krismes en wel te ruste" gaet d'r Pie durch en ich nao binnen en nao gebed.

Opins sjrik ich wakker!!! Was dat? Moezik en leech boete? Ich sjpring oet gebed en nao de vinster. Moezik.... de ganse lóch hingt vol moezik. Va dae sjoeëne, zachte leve moezik. En dao achter de patesjkirk leech, nieks wiej leech. Zou dat op d'r Koume zieë? Toch genne brand. Dao gaet mich aoch 'n leech op. 't Is Krisnach.... Gauw get aa, get aa g'n veut en de trap aaf.

MONTFORTSTRAAT KERSTMIS' 1951

Es ich boete kóm laope nog mieë luuj halsuëverkop de Montfortsjtraot aaf. Ich mit. Dao kumpt d'r Pie aoch al hieëmelwatgieëfste aagefietse. Wat trapt dae man. Hae winkt mich en reupt: "Zek Lei, was dao gaonde? En op datzelfde moment sjüt d'r fiets ónger 'm oet. Vlot sjravelt 'r op en weer wier. Automaties, juus of 't zoe mót vaege v'r nao 't patronaat.

‘t Is ‘n zieë va leech. ‘n Ganse groeëte sjtar, zoe sjerp va leech das te bekans neet d’r haer kins kieke, sjtaet baove d’r hinnesjtal va d’r broeder. De luuj verdringe zich óm mer get te kinne zieë. V‘r bane ós ,‘ne waeëg d‘r durch en sjtónt vuërenaa….
Dao zitte diezelfde luuj va gisteraovend. In ‘ne voorbak, woe get huij en ‘n deksjke is igelag ligkt ‘n kiendje. En ’t lacht…. Jao ’t lacht….
En de vrouw aoch. Ze lache alle driej. Dus went ich ’t good höb, die twieë vraem luuj, dat zint Maria en Jozef en ’t kiendje dat is…. dat is….

D’r broeder Leonardus is i d’r sjtal ‘t aen en anger op ‘n ziej aan ’t zette. Boete verdringe de luuj zich al ummer mieë. Sint Ardalion is bekans gans dao en raegelt alles. D’r Sjaak Vaossen hilt de luuj op ‘ne aafsjtand.
D’r pater Rector zit aa g’n duër op de kneje, zoe mer i d’r sjnieë. Noe veult me de kouw neet mieë en aoch d’r sjnieësjlaag neet. Dao kump d‘r Lei Piels, d‘r Frans Hodiniejes en d‘r Loew Leunisse aa. D’r Lei in ’t midde. Ze höbbe ‘n kroeën op. Langksaam kómme ze nao vuëre en kniele. Vuuër ’t kiendje zette ze ‘n wierooksvaat en twieë fijn koeëpere kandelaesj neer. D’r Frans haolt zoewaar ‘n flesj ouwe klaore oet de tesj en zet die dao. Alles is noe sjtil…. Alles kiekt…. Allaen mer kieke. D’r Pie sjtaet op en zaet sjtil aa Maria: “ Dat zint de driej kuëninge. Ze zint ‘ne traeë ieëder gekómme, zegk ich.” Opins kiekt hae óm zich haer en reupt: “Woe is d’r os en d’r aezel? Die mótte hiej zieë. ‘Tösje d’r os en d’r aezel’ sjtaet in ’t beuksjke.

Broeder…. broeder…. gaef mich ‘nen os en ‘nen aezel!!!
Is da nörges ‘nen os en ‘nen aezel te vinge, al waor ’t mer ‘nen os allaen. Pater Rector, zouwe ze op d’r Koume of op Gelotbrook gaenen os of aezel höbbe? ’t Sjtaet toch in ’t beuksjke aagegaeve.” Da wit d’r Pie gaene raod mieë en zet zich op de kneje. Mit traone i de aoge en mit trillende sjtum sjtamelt hae: „Waor da nörges angesj plaatsj vuuër uch“. Heijt gier mer nao Geweusterao gekómme. Dao höbbe ze mesjien waal ‘nen os en aezel” zegk ich. En dat zegk ich…..”
Huër, huër, dao kump moezik. Mer noe gans angere. Neet van dae zachte, sjwellende moezik. Nae, dit is marsjmoezik, fieësmoezik. De luuj kieke óm en gónt oeteraen….
Dao kump warempel de fanfaar aagemarsjeerd, en sjpieële ‘ne pittige fieesmarsj. Jao ’t is toch fieës…. Dao sjtaet ze sjtil.

D’r Wiel Sjtarmans sjtaet sjtrak i de houding. Va de vaan die hae vas hilt zuut me allaen ‘n sjild sjnieë. De ierepenninge trekke zich nieks va d’r sjnieë aa. Ze blinke in ‘t Goddelijk leech en tinkele en klingele zacht durch d’r moezik haer. ’t Is ‘n witte sjnieëfanfaar die hiej sjtaet.
Va die sjnieëmoezikante, wiej me die op de nuujaorskaarte kint zieë.

D’r marsj is oet. D’r direktuur kumpt nao vuëren en zaet get aan ‘n paar die vuërenaa sjtónt. De jónge sjlónt zich d’r sjnieë va zich aaf en vaegen ‘ns uëver ’t instrument. De bómbardon is bekans toewgesjnieëd en haat get mieë werk aa zich. D’r direktuur hilt de heng i g’n lóch en telt de maoët. Zach, hieël zach beginne ze te sjpiele…. ’t Sjtille Nacht sjwelt aa. Zach en sjoeën. ’t Is sjtil…. Alles loestert. Me hilt d’r aoëm i en kriet ‘n kouw rilling uëver zich haer. De letste wegsjtervende toeëne zint noch neet weggetrokke of dao beginne de klokke te loewe. Hel en fieëstelik beiere ze uëver alles haer. ’t Is fieës. ’t Is fieës….
En de klokke beiere mer durch, altied durch….
D’r Pie sjtaet op en zaet: “Ich zeg
zag zegk ich. Va d’r os en d ‘r aez
neet erg Maria. Zoe is ’t aoch sjoe
klokke kómme neet oetgejubelc
bam…. Hè???
W….wa… wat is dat? ’t Loewt! C
en aezel? Moezik?
Pie? God, ich höb gedreumd va
de repetiesje.

’t Is tied vuër de Nachmes!

HEUNEN COIFFEUR HERENSALON
Wilhelminastraat 76
6431 XX Hoensbroek
☎ .: 045- 521 13 24

SCHOENSERVICE & LEDERWAREN LUCHIES
Hoofdstraat 16
6431LC Hoensbroek
☎ .: 045-522 17 03

EEN HISTORISCHE BROUWERIJ?

*Door Piet Mertens en Henri Peters**

afb.1

afb.2

Tot 2011 lag aan de Overbroekerstraat in Hoensbroek een oude bebouwing met een bewogen geschiedenis. Vanwege ernstige verwaarlozing en leegstand was het vervallen tot een ruïne met een deplorabel aanzicht (afb. 1, 2 en 3). In dat jaar is deze met uitzondering van een meer solide kern geamoveerd door de huidige eigenaren, Hermi en Jolanda Boosten1. Het resterende gedeelte is door hen in 2011-2012 met zorg gerestaureerd en goed geïntegreerd in een hedendaagse nieuwbouwwoning naar een ontwerp van architect Lars Dreessen (afb. 4).

afb.3

Het resultaat is illustratief voor de stelling, dat oud en nieuw goed kunnen harmoniëren en a fortiori het geheel met een extra dimensie kunnen verrijken.

VOORLOPIGE CONCLUSIES

In deze bijdrage zijn de voorlopige conclusies vastgelegd van het onderzoek van Henri Peters met medewerking van Hein Bisschops en Math Mertens met betrekking tot de eigenaren/bewoners van deze historische plek. Tevens zijn voorzichtige conclusies geformuleerd van (bouw)historisch onderzoek met betrekking tot de oorspronkelijke bestemming en de architectuur van dit intrigerende gebouw.

afb.4

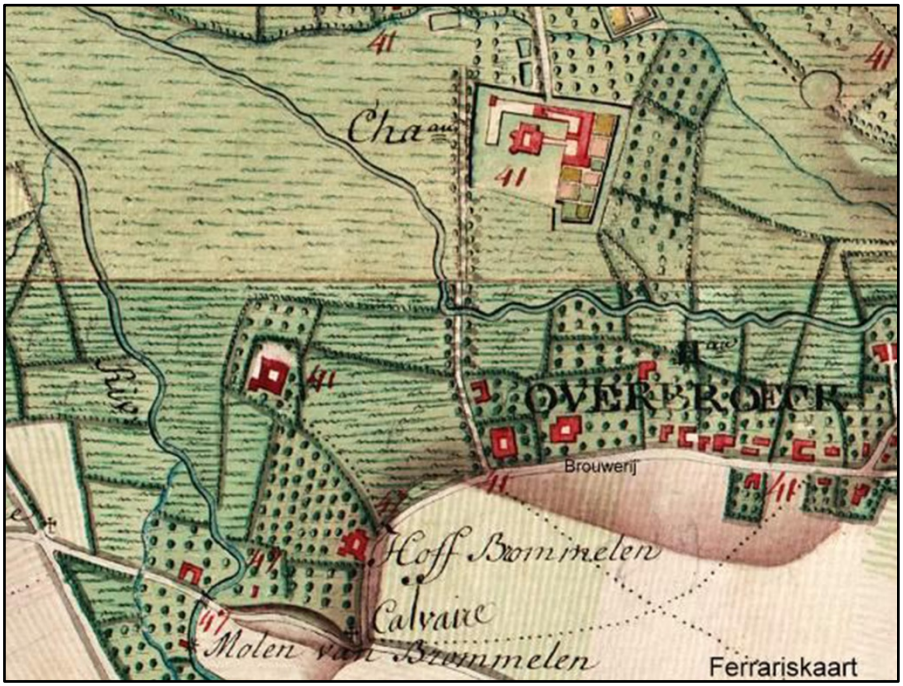

afb.5

Op de Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden (1771-1778) van graaf Jozef de Ferraris is in het gehucht Overbroeck in Hoensbroek ter plaatse een carré-vormige bebouwing aangegeven (afb. 5).
In 1964 werd een stenen grafkruis aangetroffen tegen een voormalige buitenmuur op het perceel Overbroekerstraat 110 Hoensbroek met een voorstelling van de Calvarieberg en de inscriptie: Ao 1721 den 15 August starb Johannes Huschmans Jungesel und seine Mutter Maria Leunes starb Ao 17 (afb. 6).
Vanwege de troffel en de hamer op het kruis zal het betrekking hebben op een metselaar die -gezien zijn jonge leeftijd- wellicht tijdens zijn werk is verongelukt[2]. Nader onderzoek wijst uit dat Johannes geboren is op 26 oktober 1700 in Nuth en daar is gestorven op 13 augustus 1721. Zijn vader was Lambertus Horstmans (1666-1710) die gehuwd was met Maria Leunes/Lunes (1666-1730)[3]. Dit grafteken dateert dus kennelijk uit 1721 toen de moeder nog leefde. De aanwezigheid van dit grafkruis kan wijzen op een vroege bewoning van dit perceel door de familie Horstmans.

afb.6

Uit archiefonderzoek blijkt een eerste vermelding van landbouwer Wijnandus Josephus Horstmans, geboren 18 december 1791 te Ping-Nuth en gehuwd met Maria Catharina Sijstermans. Waarschijnlijk was hij tevens huisbrouwer.[4] Hij woonde er met zeven kinderen, twee knechten en een dienstmeid. Ook woonde er toen Frans Antoon Horstmans, schepen en kerkmeester van Hoensbroek, alsmede van 1886 tot 1891 Jan Nicolaas L'Ortye (1852-1916). Hij was gehuwd met naamgenote Maria Josepha Hubertina L'Ortye.[5]

Op 4 december 1864 vroeg Balthasar Horstmans (1834-1888), zoon van Wijnandus Josephus, vergunning tot het oprichten van een bierbrouwerij (Overbroekerstraat 108, afb. 7).[6] In april 1875 deed hij tevens een aanvrage voor het "daarstellen" van een stoommachine van 12 pk, lang zeven meter, met een doorsnede van 0,96 m.[6] De hierbij behorende vierkante schoorsteen werd 20 m hoog (afb. 8). In 1884 werkte er de eigenaar met twee knechten; het loon van deze knechten bedroeg 300 francen per jaar.[6] Balthasar Horstmans laat na zijn overlijden in 1888 het

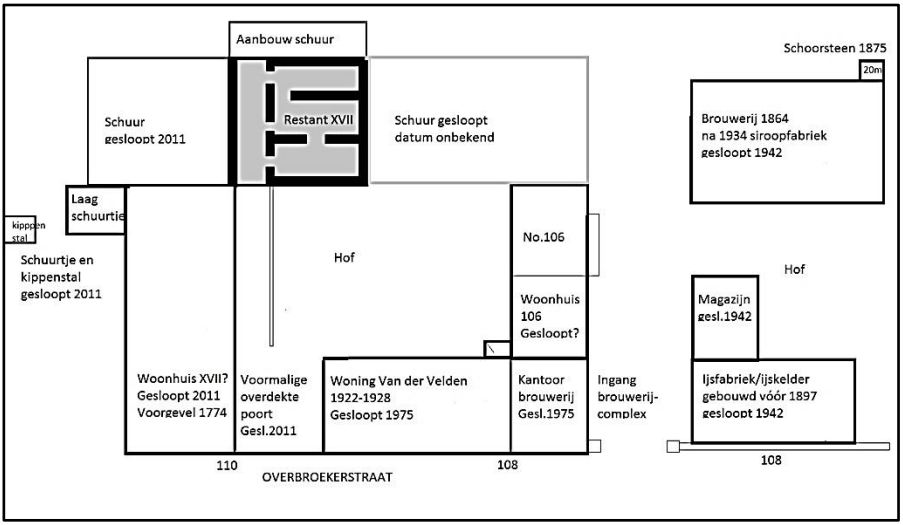

afb.7

bedrijf na aan zijn vrouw en nicht Maria C.F.A.Sijstermans en waarschijnlijk zijn zoon Eugène tot aan diens vroege overlijden op 31-jarige leeftijd. Op 30 april 1892 werd er een – waarschijnlijk – zwaardere stoomketel geplaatst.[6]

In 1903 trouwde haar dochter Philomena Hendrika Horstmans (1872-1924) met Eugène van der Velden (1874-1940). Hij zette de brouwerij voort van 1914 tot 1932 met als directeur de heer Sauter uit Rieden, Beieren en als commissarissen E. en L. van der Velden.[7] In 1922 bouwde Eugène van der Velden een nieuw herenhuis nabij de brouwerij. De oude boerderij (perceel 110) werd toen verkocht aan W. Otten uit Scheulder. Een bijzondere vermelding verdient een oude altaarnis waar vroeger novenen werden gehouden door bewoners van de Klinkertstraat en Overbroek.[8] Daarna volgden diverse eigenaren elkaar in snel tempo op tot aan de gedeeltelijke sloop in 2011.[9]

afb.8

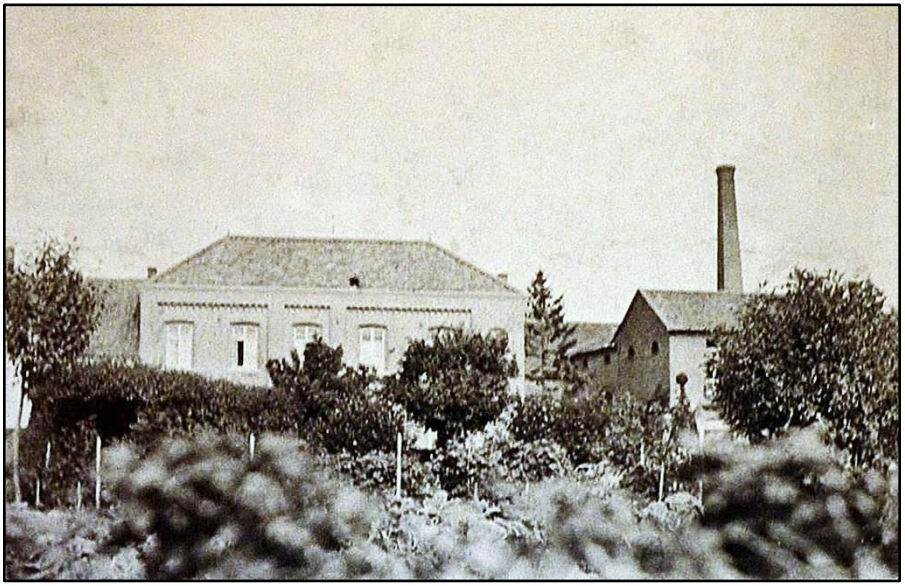

In 1932 werd de "N.V. Stoombierbrouwerij en ijsfabriek Eug. van der Velden-Horstmans" geliquideerd en werd er verder gehandeld onder de naam "Fa. van der Velden-Horstmans bierhandel en ijsfabriek ".[10]

In 1934 werden de woning en de brouwerij van der Velden (perceel 108) verkocht aan bierbrouwerij "De Drie Hoefijzers" uit Breda. In de oude

brouwerij kwam een siroopfabriek onder de naam Sofra met als eigenaar F.Th. Beaujean. Een jaar later werd deze overgenomen door W.P.Th. Thijssen uit Amsterdam die de siroop verkocht onder de naam De Burcht. Na slechts één jaar zette een zekere Timmermans het bedrijf nog enige tijd voort.
Ook hier volgden nog diverse eigenaren/bewoners.[11]

BOUWHISTORIE

afb.9

In "De Nederlandse Monumenten van Geschiedenis en Kunst in Zuid-Limburg deel V" (GB -geïllustreerde beschrijving- 1962) is de volgende omschrijving opgenomen.
Overbroekerstraat 110. Boerderij in haakvorm, voorheen waarschijnlijk brouwerij.
Aan de straat puntgevel met dubbele speklagen, zijdelingse geprofileerde kraagstenen en steen met ANO 1774 PM, waarboven profielsteen. Zijgevels van mergel, resp. baksteen, waarin o.a. houten kruiskozijn, XVII. Achterwaartse dwarsvleugel van baksteen met schietgatachtige openingen in mergel en een segmentboogpoortje in mergel en hardsteen, type 1a, XVIIIB. Inwendig schouw, XVIIB, met gepaneelde marmeren pilasters en voluten en eiken latei; eenvoudige schouw; ondermantel, XVIIIB, met tegels; moerbalkzolderingen; eiken wenteltrap met vlakke bewerkte balusters, XVIIIB. In de dwarsvleugel bovengrondse bierkelder met kapgewelven op ellipsbogen

van baksteen; in gangetje ernaast kruisgewelven van baksteen op gordelbogen en afgeschuinde mergelribben, XVII.

afb.10

Zoals hiervoor onder HISTORIE werd opgemerkt is het grootste gedeelte van Overbroekerstraat 110 in 2011 gesloopt. De gebouwen van Overbroekerstraat 106 en 108 waren reeds in 1975 geamoveerd. Blijkens de omschrijving uit de GB 1962 bevatte de in 2011 gesloopte linkervleugel met in de voorgevel het jaartal 1774 diverse elementen uit de zeventiende eeuw, zoals enkele forse houten kruiskozijnen. Restanten hiervan waren tot aan de sloop nog goed zichtbaar (afb. 9). Dit is ook door de eerste auteur van deze bijdrage diverse malen in situ vastgesteld. Wellicht dateerde deze vleugel dus uit de zeventiende eeuw met een vernieuwde voorgevel uit 1774. Na het vertrek van de laatste eigenaar/bewoner trad het verval snel in, zodat sloop in 2011 onvermijdelijk leek.
Thans resteert alleen de in de GB 1962 vermelde dwarsvleugel. Deze bestaat uit een overwelfde gang van voorgevel naar achtergevel met aan de rechterzijde drie overwelfde ruimtes (afb. 10). Tijdens een inspectie in situ met de bouwhistoricus ir. André Viersen 1960 op 5 mei 2014 bleek dat een historisch uiterst belangrijk fragment van de oorspronkelijke

bebouwing is behouden gebleven.[12] Tevens bleek dat dit bouwdeel in de loop van zijn geschiedenis talrijke interventies en aanpassingen heeft gekend. Dat maakt een verantwoorde bouwhistorische analyse met datering moeilijk.

afb.11

ANALYSE

Toch lijkt de conclusie gerechtvaardigd dat dit object in oorsprong dateert uit de zeventiende eeuw. Hiervan resteert thans nog de hoofdstructuur, het rondboogpoortje in de voorgevel, een tweetal oeils-de-boeuf (ronde openingen) in de voorgevel en een aantal spleetvensters op de verdieping, met uitzondering van de recente openingen in de rechter zijgevel (afb. 11). Uit de verstoring van het metselwerk in de hoeken van de drie ruimtes kan worden afgeleid, dat de gewelven oorspronkelijk lager waren aangezet en wellicht in één keer deze ruimtes overspanden. Waarschijnlijk zijn deze gewelven ingestort als gevolg van verzakkingen vanwege de drassige bodemstructuur. Daarna (in de achttiende eeuw?) kan

de huidige overwelving zijn gemaakt met een onderverdeling door middel van twee gordelbogen.
Het onderhavige bouwdeel lijkt aan de rechterzijde, en wellicht ook links, ingekort. Helaas kan niet meer worden nagegaan, of -en zo ja in hoeverrede nog aanwezige dwarsvleugel architectonisch en functioneel een onderdeel was van een groter complex. Daardoor blijft ook onduidelijk of het thans nog aanwezige relict architectuurhistorisch een geheel vormde met de in 2011 gesloopte linkervleugel. Zoals hiervoor reeds werd vermeld, dateerde die wellicht in hoofdopzet eveneens uit de zeventiende eeuw.

afb.12

De segmentboogdeur tussen de gang en de achterste ruimte heeft een omlijsting van mergel en verwijst door zijn vormgeving naar de tweede helft van de achttiende eeuw. Dat geldt eveneens voor de segmentboogdeur in de achtergevel die met hardsteen is omlijst (afb. 12). Deze hardsteen kan secundair toegepast materiaal zijn. De scheefstand van deze deur en de willekeurige verankering kunnen eveneens wijzen op verzakkingen vanwege de drassige bodem. De deur tussen de gang en de

middelste ruimte heeft een omlijsting van hardsteen die van elders afkomstig kan zijn. Dat heeft geleid tot een tijdloze architectuur, die moeilijk valt toe te schrijven aan een bepaalde periode in de architectuur. Datzelfde geldt voor het vierkante tralievenster met hardstenen omlijsting in de achtergevel (afb. 12). Tussen de gang en de eerste ruimte is een smalle verticale opening van relatief recente datum. In de eerste twee ruimtes gezien vanaf de voorgevel zijn aanzetten van een zeer laag segmentbooggewelf goed zichtbaar. Deze gewelven waren aangezet op circa 70 cm boven de huidige vloer; de functie hiervan is in dit stadium een raadsel.
Opmerkelijk is ook dat er geen sporen van stookplaatsen of van een trap naar de verdieping te vinden zijn. Voor zover nu kan worden nagegaan, had deze verdieping geen vensters maar alleen spleetvensters of ventilatiesleuven. Die worden in deze situatie ook wel abusievelijk als schietgaten aangeduid.

EEN ENIGMATISCH GEBOUW

Vooralsnog blijft de oorspronkelijke bestemming van dit enigmatische gebouw een open vraag. De architectuur van de zeventiende eeuw, alsmede de interventies uit de achttiende eeuw getuigen van een zekere welstand. Zij zijn het resultaat van het streven naar allure en representativiteit. Gelet op de omschrijving in de GB 1962 en de tot aan de sloop in 2011 aanwezige restanten van ruim gedimensioneerde kruiskozijnen, gold dat waarschijnlijk ook voor de woning in de aansluitende linkervleugel. Dat had bij de naoorlogse inventarisatie van potentiële monumenten moeten leiden tot inschrijving in het register van beschermde rijksmonumenten.
Door het gesloten karakter, het ontbreken van sporen van stookplaatsen en van een trap lijkt een woonfunctie uitgesloten. Vooral vanwege de relatief beperkte dikte van de muren lijkt een verdedigingsfunctie in relatie tot Kasteel Hoensbroek eveneens geen optie. Het gebouw bevat geen enkel element dat zou kunnen wijzen op een defensieve functie. Voorts hadden kastelen als verdedigingswerken in de zeventiende eeuw toch al afgedaan.
Vrijwel zeker zal dit opmerkelijke gebouw in oorsprong een specifieke utilitaire functie hebben gehad. De talrijke ventilatiesleuven op de verdieping kunnen wijzen op een eest, een droogzolder bijvoorbeeld voor mout, die behoort bij een bestemming als bierbrouwerij. Onderzoek met

betrekking tot historische brouwerijen in Zuid-Limburg heeft tot heden hiervoor geen aanknopingspunten opgeleverd. Hopelijk vormt deze bijdrage een stimulans tot voortgezet onderzoek dat in de toekomst wel tot concrete resultaten zal leiden. Ook de vraag naar de eerste bouwheer en zijn ambities blijft actueel. Evenzeer de hamvraag naar de eventuele betrokkenheid bij deze bouw van Adriaan, Rijksvrijheer Von und zu Hoensbroech (1589-1675), die van 1640 tot 1656 een restant van de middeleeuwse burcht heeft ingepast in een imposant kasteel met twee voorburchten in laatrenaissance trant.[13]

**Piet Mertens (1932) is architect en restauratiedeskundige;*
**Henri Peters (1947) is amateurhistoricus*

AFBEELDINGEN

Afb. 1 *aanzicht omstreeks 1970, foto N.N.*
Afb. 2 *aanzicht kort vóór 2011 met rechts het behouden gedeelte waarvan inmiddels het bovenste gedeelte met kap is gesloopt, foto Rijckheyt*
Afb. 3 *interieur van de behouden kern vóór de restauratie in 2012, foto Hermi Boosten*
Afb. 4 *rechterzijaanzicht in 2014, foto Henri Peters*
Afb. 5 *vergrote uitsnede uit de Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden*
Afb. 6 *het grafkruis links van de toren van de kleine Sint-Janskerk in 2014, foto H. Peters*
Afb. 7 *globale situatieschets in 2014 van H. Peters*
Afb. 8 *aanzicht omstreeks 1934 met vierkante schoorsteen uit 1875; links het woonhuis uit 1922-1928, foto N.N.*
Afb. 9 *de in 2011 gesloopte vleugel met houten kruiskozijn met dichtgezet bovenlicht, foto N.N.*
Afb. 10 *plattegrond van architect L. Dreessen in 2012*
Afb. 11 *aanzicht voorgevel tijdens de restauratie in 2012, foto H. Boosten*
Afb. 12 *aanzicht achtergevel tijdens de restauratie in 2012, foto H. Boosten*

UITVAARTCENTRUM VAN DEN HOUT
Kathagen 10
6361HG Vaesrade
☎ .: 045- 521 20 04

ROB PETERS – MEEL EN GRAANHANDEL
Wijngaardsweg 16
6412PJ Heerlen
☎ .: 045- 522 66 93

NOTEN

1 *Van de afbraak resteren nog een steen met de inscriptie ANO 1774 PM en een profielsteen die de voorgevel sierden*
2 *Dit grafkruis staat nu tegen de westgevel van de noordelijke zijbeuk naast de toren van de kleine Sint-Janskerk in Hoensbroek*
3 *Genealogie Horstmans*
4 *Bevolkingsregister archief gemeente Hoensbroek 1830*
5 *Vrienden van Wijnandsrade (jaargang 25, nummer 37)*
6 *Archief gemeente Hoensbroek van 1800 tot 1940*
7 *Algemeen Dagblad, 04-02-1914*
8 *Vriendelijke mededeling van Math Mertens; later was de betreffende ruimte ingericht als toilet*
9 *Latere eigenaren van perceel 110 waren de weduwe Otten-Vaessen, de heer S. Jasper die de oude boerderij naar achter vergrootte (bouwdossier gemeente Hoensbroek nummer 1285), de familie Smeets-Bemelmans, de heer J. Delahay, de heer H. Rompen en de Westland-Utrecht Hypotheekbank. Latere bewoners waren de heren M. Muijs, H. Bemelmans, H. Rompen en W. Janssen.*
10 *Limburger Koerier, 09-02-1931*
11 *Latere eigenaren van perceel 106 en 108 waren de gemeente Hoensbroek en Nouville Investeringsmaatschappij B.V. Op 30 oktober 1927 woedde er een grote brand (Limburgs Dagblad, 31-10-1927). Het huis met nummer 110 en de brouwerij bleven gespaard, terwijl de rest van perceel 108 zware rook- en waterschade opliep. In 1928 volgde herbouw van het grootste gedeelte van het complex. In 1942 zijn de brouwerij en de ijsfabriek gesloopt (Limburgs Dagblad, 02-05-1942). Het herenhuis (perceel 108) werd nog bewoond door onderwijzer Snijders, door de familie Fens en boekhouder Meens tot aan de sloop in 1975*
12 *Van zijn kritisch commentaar is in deze tekst dankbaar gebruik gemaakt*
13 *Ook valt te denken aan zijn opvolger Arnold Adriaan, Markies Von und zu Hoensbroech (1631-1694)*

ROLF DE JONG AUTOSCHADEBEDRIJF
De Koumen 60
6433 KD Hoensbroek
☎ .: 045- 521 05 90

R. OFFERMANS - FYSIOTHERAPIE
Kouvenderstraat 111
6431HC Hoensbroek
☎ .: 045-522 09 32

DE VREEJ VA KRISMES

De zón die duustert ummer mieë
ummer vreuger vilt de nach
bääm sjtónd verlaote kaal te zín
sjääp die sjoevere in hun vach

wiej mieë de zón gaet zakke
wiej sjtíller de natoer weer wuurt
pis m'n op 't íng allaen nog mer
't sjtille va de sjtilte huurt

went ích nao die sjtilte loester
kómme vääl gedanke sjtílkes same
en went ích dan oos welt beloester
mótte vier ós toch waal sjame

oetgemergeld griene traone
uëver 'n kepot gesjaote welt
Irak, Oekraïne, Israël, Hamas
woe gaen miensjelaeve telt

mesjíens bringt ós de Krismes
weer 't zoeväölste besjtand
en gebroekt men aoch in die leng
weer eindelik 't gezónd versjtand

haopelik hilt dat besjtand
da neet allaen mer daag of oere
zou dan neet de vreej va Krismes
'n gans jaor kinne doere?

Math Mertens

PATER CHARLES KNIBBELER

Charles Knibbeler, Montfortaan,
directeur van de Bond Zonder Naam 1959-1966

Karel Jozef Maria (Charles) Knibbeler werd op 29 december 1922 in Hoensbroek geboren en was een van de zes jongens uit het gezin Knibbeler, dat een ijzerwarenzaak aan de Kouvenderstraat had.

Charles was de tweede zoon uit het gezin Knibbeler die voor het priesterschap koos. Een paar jaar eerder had zijn broer Frans al aan deze roeping gehoor gegeven.

FYSIOTHERAPIE VAN DE LAAR
Hommert 10a
6361 HN Vaesrade-Nuth
☎ .: 046-442 60 88

Charles ging naar het kleinseminarie van de Minderbroeders Conventuelen in Wijnandsrade. In 1946 ging hij naar de Montfortanen en legde op 8 september 1947 zijn eerste geloften af in Meerssen.
Op 7 maart 1948 werd hij in Oirschot tot priester gewijd.
Na zijn studies werd hij volksmissionaris vanuit de communiteiten van Voorschoten/Haagsche Schouw, Oirschot en opnieuw Voorschoten. Vanaf 1959 werkte hij voor de Bond Zonder Naam tot aan zijn benoeming voor Perùs (Brazilië). Hier was hij missieoverste van 1966 tot 1972 en regionale overste van 1982 tot 1984.

Kasteel Wijnandsrade dat tot ver in de jaren zestig dienst deed als kleinseminarie voor de Minderbroeders Conventuelen

In 1987 keerde Charles terug naar Nederland, naar de communiteit van Schimmert. In 2010 ging hij, na een val, voor revalidatie naar zorgcentrum Vroenhof. Toen hij meer zorg nodig had werd hij opgenomen in zorgcentrum Schuttershof in Brunssum, waar hij op 16 juli 2011 overleed ten gevolge van hartfalen.

DE MENS CHARLES

Charles was een veelzijdig man, een bindend figuur, een confrater die van humor en gezelligheid hield. Hij was jaloers op de onbevangenheid van de Brazilianen. Zo zou hij ook willen zijn! En hij had er zeker iets van. Hij ging het gesprek aan met iedereen die hij tegenkwam. En dan had je het gevoel, dat je echt een vriend tegenover je had. Vriendschap was belangrijk voor hem, in en buiten de congregatie.
Charles kon van mensen houden, omdat hij hen hoogachtte.
In een brief uit 1979 schrijft Charles, dat er geen gevarieerder leven bestaat dan dat van een priester.
Hij dacht daarbij ongetwijfeld aan zijn eigen leven als volksmissionaris, directeur van de Bond Zonder Naam en pastoor in de sloppenwijken van São Paulo. Hij ontmoette er mensen van allerlei slag die met hem hun vreugde en verdriet deelden. Naar eigen zeggen ontving hij meer dan hij zelf te bieden had. Hij liet zich inspireren door wat hij zag en hoorde.

De sloppenwijken van São Paulo -Brazilië- waar Charles als pastoor werkzaam was.

Aan de basis van zijn pastorale activiteiten lag de overtuiging dat ieder mens kostbaar is. Die kostbaarheid wilde hij aan het licht brengen.

Het verbaast dan ook niet, dat hij grote sympathie had voor de Braziliaanse bevrijdingstheologie, die uitging van de waarde van iedereen, niet in het minst van de armen.
In die lijn lag zijn verzet toen er in de zestiger jaren van de vorige eeuw plannen waren de bezem door de congregatie te halen en het kaf van het koren te scheiden. Niet dat hij geen idealen en verwachtingen had. Iemand zonder idealen noemde hij met de Brazilianen "een lege zak die niet rechtop kan staan".
Maar zijn ideaal was niet een kleine elite die op de rest neerkijkt. Hij vond dat ook de zwarte bokken bij ons horen en moest niets hebben van schriftgeleerden die vooraan in de synagoge gingen zitten.
Levenslang werd Charles geïnspireerd door Franciscus van Assisi en Grignion de Montfort. Toen hij als theologiestudent overging van de Conventuelen naar de Montfortanen, was dat niet omdat Franciscus hem niets meer zei, integendeel. De armoede van Franciscus vond hij ook bij de Montfort. Wat hem daarnaast in de Montfort aansprak, was de prominente plaats van Maria, die het in het Magnificat opneemt voor de armen en de onderdrukten. Bij de Montfort zag Charles de spiritualiteit van Franciscus een pastorale vorm krijgen: dichtbij gewone mensen staan, niet neerbuigend maar respectvol. De overstap naar de Montfortanen had er ook wel mee te maken dat al een broer lid van de congregatie was. Dat sprak de familiemens Charles ongetwijfeld aan, maar dat was niet zijn eigenlijke motief.

Na een vruchtbaar leven overleed
op 16 juni 2011 te Schuttershof - Brunssum

Pater Charles Knibbeler

(Karel Joseph Marie)

Montfortaan

Charles werd geboren te Hoensbroek op 29 december 1922 en maakte zijn voorbereidende studies bij de Conventuelen. Door zijn professie te Meerssen werd hij 8 september 1947 Montfortaan en ´t jaar daarop tot priester gewijd te Oirschot.

Hij preekte in volksmissies, begeleidde de lieve Vrouw door ´t land en was directeur van de Bond zonder Naam.
In 1966 werd hij de stichter van onze missie te Brazilië.
Sinds 1978 was hij ´n fijne confrater van onze gemeenschap te Schimmert. Zijn heengaan is voor ons, voor zijn familie en vrienden 'n echt gemis.

Familie en Montfortanen Schimmert

Pater Knibbeler wordt herdacht op donderdag 23 juni om 11.00 uur in de parochiekerk van de H. Remigius te Schimmert en daarna begraven op 't kloosterkerkhof.

U kunt maandag, dinsdag en woensdag afscheid van hem nemen in 't mortuarium van Zorgcentrum Vroenhof te Houthem, Putweg 1.

Corr.adres: Montfortanen, Montfortstraat 6, 6333 BL Schimmert

In de tijd dat hij volksmissionaris was kreeg hij de opdracht zich voor te bereiden op de functie van moraaltheoloog op het seminarie in Oirschot. Enthousiast was hij daar niet over, zijn voorkeur ging uit naar het directe contact met mensen. Hij wilde gezichten zien en was bang voor wereldvreemde handboekengeleerdheid. Gelukkig is van dat professoraat niets terecht gekomen, omdat de congregatie hem nog meer nodig had als opvolger van pater Loop bij de Bond Zonder Naam.
Dat werk was Charles op het lijf geschreven, al had hij een hekel aan het opnemen van het programma Het Lichtbaken voor de radio, omdat zijn woorden werden opgenomen in een kamertje waarin hij alleen achter een microfoon zat. Charles wilde levende mensen zien, oogcontact hebben en van hart tot hart spreken.

DE FAMILIE KNIBBELER

De familie Knibbeler is een bekende familienaam in Hoensbroek.
De familie had al voor de Eerste Wereldoorlog een bedrijf in Hoensbroek, een koperslagerij, dat uitgroeide tot een installatiebedrijf en een grote zaak in huishoudelijke artikelen aan de Kouvenderstraat en de Hommerterweg.
Knibbeler senior had zes zonen van wie Jan en Pierre de winkel in de Kouvenderstraat beheerden. Twee andere broers vestigden zich aan de Hommerterweg, Zef had daar een installatiebedrijf en broer Leo, evenals zijn broers in het centrum, een winkel in huishoudelijke artikelen en ijzerwaren.
De twee andere broers, Charles en Frans kozen voor het priesterschap.

Bron: Wiel Logister, provinciaal overste Montfortanen.

VERSMARKT BEMELMANS
Hoofdstraat 30
6431 LC Hoensbroek
☎ .: 045- 522 85 73

BJÖRN HOCKS ADVOCAAT & MEDIATOR
Juliana-Bernhardlaan 24
6432 GW Hoensbroek
☎ .: 045- 410 02 20

HET LOEËHOES

Door Hein Giesen

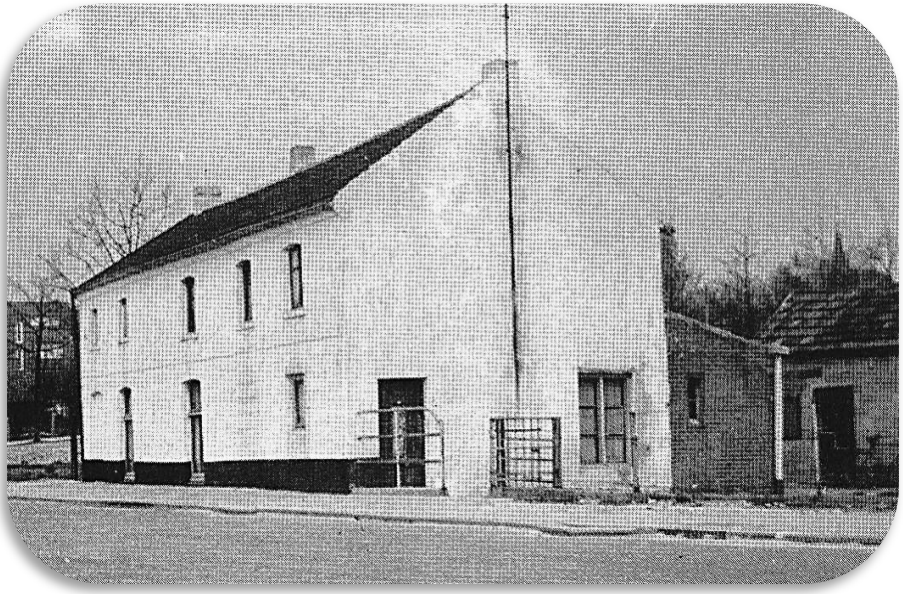

In een vorig nummer (7.1) werd vermeld dat Jan Quaedackers, de man die model had gestaan voor de litho van Jan Toorop op het Loeëhoes woonde. Het Loeëhoes was gelegen aan een smal pad dat liep vanaf de Hoofdstraat, tegenover de stalhouderij van Lahaye, richting Metten.
Dit pad werd de Loeëgats genoemd. Aan deze steeg lag rond 1900 verder alleen de woning met werkplaats (timmerfabriek) van de begrafenisondernemer Driessen. In die woning annex showroom van hun doodskisten assortiment, begint Hein Mol (Giesen) in 1932 zijn herenkapperszaak.

LENDI MEN I WOMEN I FASHION
Kouvenderstraat 13/15
6431 HA Hoensbroek
☎ .: 045- 521 24 30

STURMANS-FAASSEN VERKEERSOPLEIDINGEN
Nieuwstraat 15
6431 KP Hoensbroek
☎ .: 045- 522 01 66

Als in 1921 de woongroep de Metten wordt gebouwd, promoveert dit pad tot een straat en heet voortaan Ridderhoenstraat. In de late jaren dertig werd van het smalle voetgangersbruggetje over de Auvermoer een echte brug gemaakt en de Ridderhoenstaat doorgetrokken tot aan de Overbroekerweg. Wanneer in diezelfde jaren ook de Juliana Bernhardlaan aangelegd wordt, ligt het Loeëhoes vlakbij de kruising Ridderhoenstraat/Juliana Bernhardlaan.
Het Loeëhoes, zo genoemd omdat er ooit een leerlooierij in gevestigd was, heeft niet heel lang als zodanig gefunctioneerd, maar de naam was wel blijven hangen.

DE LEERLOOIERIJ

Volgens oude gemeenteverslagen kreeg W.J. Claessens in 1841 een Hinderwetvergunning tot het oprichten van een leerlooierij. Een leerlooierij had veel water nodig en langs het Loeëhoes liep toen nog een smalle beek, de Vloedgraaf, die diende als waterafvoer van de polder (nu de Markt) en de natte beemden waarin dit Loeëhoes gebouwd was. De waterafvoer mondde uit in de karperkweekvijvers van de Oude Kapelanie, die gelegen was aan de huidige Juliana Bernhardlaan. Nu is de straatnaam Vloedgraaf een verwijzing naar dat beekje.
De leerlooierij bestond uit vijf kuipen en er werkte ook nog een knecht in het bedrijf. Dit volgens het register van Patentschuldigen van 1846/1847. Bij zijn beroep stond ook nog zadelmaker/ haammaker en winkelier vermeld. Leerlooien was een zwaar, stinkend en langdurig karwei. De huiden werden eerst wekenlang in stromend water geweekt, dat vergemakkelijkte het verwijderen van haar en vleesresten, die er met 'schraapmessen' vanaf geschraapt werden.
Voor het looien maakte men gebruik van gemalen eikenschors dat veel looizuur bevatte. Het looien vond plaats in de grondputten die met eiken schotten waren afgezet. De huiden schuiven gedurende de behandeling steeds een put op. In de tweede put, waar de

De weelderig groeiende kattenstaartplant

huiden op elkaar gelegd werden met telkens een laag 'eikenmeel' ertussen, duurde het proces wel 6 tot 8 maanden.
Bij het afwerkingsproces in de laatste put werd gebruikt gemaakt van de stengels en bladeren van de kattenstaartplant, die veel tannine bevatten. Kattenstaart groeide overvloedig in de natte beemden rond het Loeëhoes, vandaar ook de vestigingsplek. De benodigde planten en water waren hier rijkelijk voorradig. In de gemeenteverslagen van 1884 en 1889 komt de naam van de leerlooier niet meer voor en is de looierij waarschijnlijk opgeheven. Gaf deze waterafvoer misschien niet meer genoeg water voor een leerlooierij of had Claessen geen opvolger voor dit onwelriekende bedrijf? Het zou ook zo maar kunnen zijn, dat de clerus zich beklaagd heeft dat hun viskweekvijvers vervuild raakten door het afvalwater van die looierij.

FAMILIE QUAEDACKERS

Als Jan Quaedackers in 1913 de woning koopt van de weduwe Valleé, weten we van de familie Quaedackers wel nog, dat het voorheen een winkeltje in boter, kaas en eieren was.

De Metten gezien vanuit het Loeëhoes 1925. Rechts het Kerkepad

Tot in het begin van de 20e eeuw werden in de heldere beken in Hoensbroek rivierkreeften gevangen en de laatste kreeftenvanger (met een gemeentelijke vergunning voor Auvermoer en Molenbeek) woonde ook in het Loeëhoes. Het was Quaedackers, die zijn vangsten bij restaurants in Aken en Valkenburg bezorgde.

De Rivierkreeft. Volwassen ± 10cm.

In de weide achter het Loeëhoes, tegen het steile talud van het kerkhof aan, stond een houten woning, waar een invalide zoon van Jan Quaedackers woonde. Johan Quaedackers, die bij een ongeluk verlamd geraakt was, woonde daar tot aan zijn verhuizing naar de nieuwe woningen aan de Lodewijkstraat in Nieuw Lotbroek. In het talud werd in de oorlogsjaren een schuilkelder gegraven.

Vóór de aanleg van de Juliana Bernhardlaan liep tussen het Loeëhoes en de Metten nog een paadje, richting markt en kerk.
Door de aanleg van deze straten kwam het Loeëhoes een meter dieper dan de weg te liggen en was het bij een stevige regenbui vaak een natte boel in en rond de woning. Een andere zoon van Jan Quaedackers, Sjeng geheten, die in 1945 de woning van zijn vader had overgenomen, verhuisde in 1952 naar de Metten. De Italiaan Paoli neemt dan de woning over en als hij in 1960 naar Nieuw Lotbroek verhuist, wordt het Loeëhoes afgebroken.

W. MENGELERS – AUTO ELEKTRA
Burg. Slanghenstraat 11
6433 AR Hoensbroek
☎ .: 045- 521 77 77

PARTYCENTRUM AMICITIA
Markt 9
6431 LG Hoensbroek
☎ .: 045- 5212999

De Mettenberg in 1925

De hele situatie ter plekke is onherkenbaar veranderd door de afgraving van de Mettenberg en de aanleg van de nieuwe Metten.
De straat is vijftig meter in westelijke richting opgeschoven en de naam wordt voortaan juist geschreven, namelijk Ridder Hoenstraat. Het stukje voormalige Loeëgats heet nu Alofsstraat.

Bronnen: Het boek 'Geschiedenis van Hoensbroek', van Peters, de Win en v.d. Ven en met dank voor het archiefonderzoek van Hein Bisschops.

CONSTRUCTIEBEDRIJF WIEL PETERS
Economiestraat 47 A
6433KC Hoensbroek
☎ .: 045- 521 10 57

IJSSALON-CROISSANTERIE DE OASE
Kouvenderstraat 65
6431 HB Hoensbroek
☎ .: 045- 522 65 58

DE HOENSBROEKSE VOETBALVERENIGINGEN DOOR DE JAREN HEEN (3)

Door Hein Giesen

VV EHC

Na de fusie van Sportclub Emma en SV Hoensbroek in 1964 draaide de club in het eerste jaar onder leiding van trainer Arie Pieneman lekker mee in de Eerste Klasse F en voerde zelfs korte tijd de ranglijst aan, de reserves werden kampioen.

Kampioen in de Derde Klasse - 1971
V.l.n.r.: Trainer Math Spanjer Jack Kersten, Sjef Peeters, Frans Temmink, Ben v.d. Kuit, Johan Temmink, Loek Peters, Jozef v.d. Loo en grensrechter Al Hendriks.
Ervoor: Henry v.d. Linden, Piet Aussems, Louis Cordewener, Huub Klip, Zef Creusen, Dick Bosch en Sjaak Nederstigt.

Het tweede jaar was al lastiger en er was in het voorjaar van 1966 een beslissingswedstrijd nodig om degradatie te ontlopen.
In Nieuw-Einde werd deze degradatiewedstrijd tegen BSV uit Brunssum gewonnen.
Twee jaar later stonden de rood-witten opnieuw onderaan de ranglijst en degradeerden zij naar de Tweede Klasse.
In 1968 eindigden ze ook in de Tweede Klasse op de laatste plaats zodat ze binnen drie jaar zakten van de Eerste Klasse naar de Derde Klasse.

DE OPMARS

Het EHC elftal dat kampioen werd in de Eerste Klasse F in 1975.
V.l.n.r.: Jan Moonen, Johan Temmink, Hans Stein, Karel Bauling, Ben v.d. Kuit en Tahar Issari.
Knielend: Rob Krul, Lei Venrooy, Sjef Peeters, Louis Cordewener en Willie

Dankzij de goede jeugdopleiding onder de bezielende leiding van Jo van Bree, stond er een nieuwe generatie jonge voetballers klaar, die EHC in een rap tempo weer terug naar de Eerste Klasse zouden voeren.
Met elftalleider Driek Portiek voorop werd het jonge team met louter spelers uit Hoensbroek in 1972 kampioen in de Derde Klasse en een seizoen later eindigde het team weer bovenaan in de Tweede Klasse.
Bij de beslissende thuiswedstrijd voor de promotie naar de Eerste Klasse tegen mededinger Sanderbout, waren 4500 toeschouwers op het

Sportpark Terveurdt. De wedstrijd werd gewonnen en in 1973 was EHC weer terug op hun gewenste niveau, de Eerste Klasse F.

NIEUWE HOOFDKLASSE

Na het seizoen 1973/´74 werd een nieuwe Hoofdklasse geformeerd, die samengesteld werd uit de bovenste zeven van de Eerste Klasse F, plus zeven Brabantse teams van de eerste klasse E.
In de laatste thuiswedstrijd tegen Caesar maakte de ploeg uit Beek in de 89e minuut gelijk, waardoor EHC die Hoofdklasse op een haar na miste. Het jaar erop was nog spannender, gelijk geëindigd aan de top met Panningen. De verloren beslissingswedstrijd in het stadion de Baandert in Sittard trok 12.000 toeschouwers.

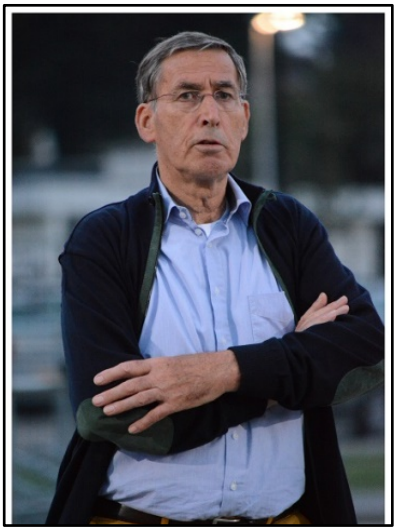

Het was voor EHC slechts uitstel, want een jaar later, in 1976, werd wel feest gevierd: kampioen en promotie naar de Hoofdklasse.
Maar de koek was nog niet op, EHC stoomde door.
De pas als trainer geslaagde Sjef Vergoossen uit Echt werd aangetrokken als nieuwe trainer. Dit was voor EHC slechts van korte duur, want zijn faam snelde hem vooruit en midden in zijn tweede seizoen koos hij voor het profvoetbal. Hij vertrok naar VVV uit Venlo. Leider Bauling nam het roer over en met Mister EHC Karel Bauling werd de ploeg in het volgende seizoen 1978/'79 kampioen in de Hoofdklasse.

HARREMAN VERHUIZINGEN
De Koumen 28
6433 KD Hoensbroek
☎ .: 045-523 33 33 - www.harreman.nl

PETER WIND - PAPIER/KANTOORVAKHANDEL
Akerstraat Noord 88
6431 HP Hoensbroek
☎ . 045 - 523 07 48

BIJNA LANDSKAMPIOEN IN 1979

In de strijd om het landskampioenschap duurde de wedstrijd thuis tegen Rhoda Raalte 3 minuten te lang. In de derde minuut van de naspeeltijd,

Het EHC elftal dat bijna landskampioen werd in 1979.
V.l.n.r.: Verzorger Karel Tilly, Rob Krul, Frank Cruts, Merks, Leo Steegs, Karl Wingenfeld, Nico Smits, John Bauer, Sjeng Quaedackers, trainer Karel Bauling en leider Cor van Rooy. Zittend: Louis Cordewener, Lambert Verdonk, Hans Verscharen, Piet v.d. Zande, Suad All en Jo van Wijnen.

KAMPIOEN IN 1984/'85

Vijf jaar later klaarde Karel Bauling het klusje opnieuw en werd EHC weer kampioen in de Hoofdklasse. Maar dat team had niet de glans van vijf jaar eerder en was kansloos in de strijd om de landstitel.
Het aanzicht van EHC veranderde in de loop der jaren. Het is al lang niet meer de club uit het verleden, waar het merendeel van de spelers uit Hoensbroek kwam, maar een regio-amateurclub die voor zijn eerste elftalspelers moet putten uit spelers uit de wijde omgeving en jongens die het betaalde voetbal net niet (meer) halen.
Toeschouwersaantallen en daardoor inkomsten dalen drastisch, sponsoring is nu de pijler waarop een club moet draaien.

ADMINISTRATIEKANTOOR LABOR
VLOEDSTRAAT 34
6361 XH Nuth
☎ .: 045-5650121

HET NIEUWE SPORTPARK DE DEM

In 1987 had de gemeente andere plannen met het grondstuk van sportpark Terveurdt en moest de vereniging verhuizen naar haar huidige sportpark de Dem. Het was een hele verbetering, met twee sportvelden, een mooie zittribune met een ruime kantine eronder en een trainingsveld.
Op 9 november 1987 werd het huidige sportcomplex de Dem in gebruik genomen met een openingswedstrijd tegen PSV.
Het nieuwe sportpark bracht geen echte successen. De club deed wel eens mee bovenaan, maar was ook hartstikke blij wanneer het vege lijf weer eens gered werd.

DE 21E EEUW, EHC-HEUTS

Toen EHC in 2001 een klasse lager moest spelen, kwam er wel meer leven in de brouwerij. Ze hikten regelmatig tegen de titel aan en deden een paar keer mee in de nacompetitie voor een plek in de Hoofdklasse.
In 2010 lukte dat en slaagde EHC erin om naar de Hoofdklasse te promoveren. Alleen werd in dat jaar de Topklasse ingevoerd en is de Hoofdklasse niet meer het hoogste amateurniveau.
De eerste jaren in de Hoofdklasse draaide EHC lekker mee, eindigde steeds in de subtop en plaatste zich telkens weer voor de nacompetitie. Een paar keer werden de halve finales van de districtsbeker gehaald, waarmee deelname aan de professionele KNVB-beker werd veilig gesteld. In 2012 werd zelfs de derde ronde voor die KNVB-beker gehaald en lootte EHC tegen PSV.

DERDE RONDE KNVB-BEKER 2012 - PSV-EHC

In de huidige tijd, waarin toeschouwers niet meer in drommen naar de amateurs komen kijken, lukt het EHC om 1500 man op de been te brengen.

In een volgepakt stadion heeft PSV de handen vol aan de amateurs uit Hoensbroek. Tot in de laatste minuut staat PSV maar op een 2-1 voorsprong en heeft geluk, dat een ziedend schot in de laatste minuut slechts de lat raakt, waardoor PSV aan een verlenging ontsnapt.

2013 NACOMPETITIE

In 2013 won EHC de nacompetitie, maar moest in de twee promotiewedstrijden voor een plaatsje in de Topklasse, in Juliana '31 haar meerdere erkennen.
Het kan verkeren, want een seizoen later kon EHC degradatie niet voorkomen. Uitgerekend in het jaar dat de rood/witten al 50 jaar met trots de naam EHC uitdragen en tot de top tien van de best presterende amateurclubs in Nederland behoren, was degradatie in 2014 een voldongen feit.
Het lukte EHC om in de voorbereiding op het nieuwe voetbalseizoen, 2014/'15, Southhampton, te strikken voor een oefenwedstrijd.
De gerenommeerde club uit de Engelse Premier League, die nu door de gebroeders Koeman getraind wordt, trok met midvoor Pelle als trekpleister op een doordeweekse avond bijna 3000 toeschouwers naar het sportpark de Dem.

SPELERS DIE ER UIT SPRONGEN

Een aantal spelers kon ooit een plaats in het Nederlandse Amateurelftal bevechten:
Leo Steegs, Rob Krul en Louis Cordewener (v.l.n.r.). Het was geen toeval dat EHC met deze drie spelers in 1979 bijna landskampioen werd.
Rob Krul werd in 1980 tijdens een internationaal amateurtoernooi in Indonesië zelfs uitgeroepen tot beste speler van het toernooi.
In dit rijtje mag Johan Temmink (rechts) niet ontbreken. De oud-Emmaspeler was ettelijke jaren een vaste keus in het Limburgs Amateurelftal en had van 1963 tot 1976 een vaste plaats in het eerste elftal.

Ook zijn diverse jeugdspelers doorgestoten naar het betaalde voetbal, o.a. Jan Moonen, Mario Eleveld, René Maessen en Fernando Ricksen, (allen Fortuna '54) en John Meuser (Roda JC). Keeper Jos Smits speelde zich in de jaren zeventig vanuit het eerste elftal in de kijker bij Roda JC en was daar ettelijke jaren de vaste keeper in de hoofdmacht.

VERBOEKET - HYPOTHEKEN & VERZEKERINGEN
Nieuwstraat 6A
6431 KT Hoensbroek
☎ .: 045- 5281760

HOWA BINNENHUISDECORATIE
Nieuwstraat 12-14
6431 KT Hoensbroek
☎ .: 045- 5212900

WAAR KOMT DIE STRAATNAAM VANDAAN? (8)

PATER VAESSENSTRAAT

Door Bernard Grothues

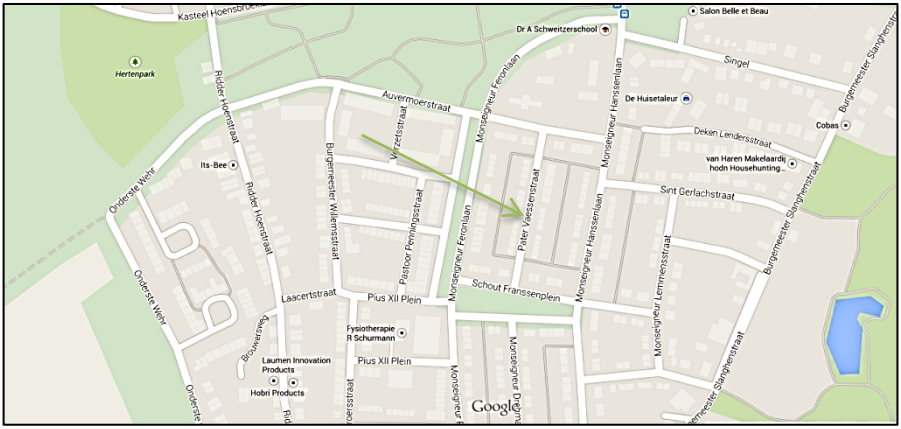

In 1959 is overeenkomstig het ‘Centrum-Zuidplan’ ten noorden van de wijk Overbroek en Nieuw Lotbroek een nieuwe buurt ontstaan met straten, die begrensd worden door de Mgr. Feronlaan, de Singel en de Burgemeester Slanghenstraat. Er kwam tevens een nieuwe kerk, de Christus Koningkerk, met pastoor Frencken als bouwpastoor.
Een bijzondere kerk overigens, omdat ze is opgetrokken uit geprefabriceerd beton. Tot dan bekend als enige kerk in Nederland, die op deze manier werd gebouwd, maar die helaas per 1 juli 2010 aan de eredienst werd onttrokken.

De straatnamen die toen vastgesteld werden zijn, op enkele uitzonderingen na, alle vernoemd naar bisschoppen, dekens en pastoors. De Pater Vaessenstraat is een van die straten. De straat begint aan de Auvermoerstraat, loopt in zuidelijke richting en eindigt aan het Schout Franssenplein. Maar zoals we evenmin als bij het Schout Franssenplein direct kunnen zien wie hiermee wordt aangeduid, weten we bij Pater Vaessenstraat, dat de eer toekomt aan pater Willem Vaessen en niet zijn broer Jan Vaessen, hoewel deze ook zijn verdiensten voor Hoensbroek heeft gehad.

Het was pater Willem Vaessen, die op 14 juni 1958 de "Erepenning der gemeente Hoensbroek' werd toegekend, omdat hij bijna 60 jaar werkzaam was geweest als pionier en missionaris in de missie in Brazilië.

PATER WILLEM VAESSEN

Willem (Jan Willem Hubert) Vaessen werd geboren op 23 mei 1873 in Hoensbroek en was het oudste kind uit het tweede huwelijk van Peter Hubert Vaessen en Maria Anna Hubertina Petry.

Zij woonden op nr. 44 K(om) in de Hoofdstraat (de vroegere Dorpstraat) in het huis, dat in de volksmond bekend stond als "Oppene Platz", juist tegenover de Kleine St.-Janskerk. Daarna volgden twee meisjes en als vierde kind Jan (Johannes Hubertinus Augustinus) Vaessen, de latere tweede pater in het gezin. Dan komen de vader in 1880 en de moeder in 1884 te overlijden. Allen zijn dus al vroeg weeskinderen. Ze worden ondergebracht bij familie op de grote hoeve Ter Linden, maar Willem en Jan kiezen dan al vrij snel voor het priesterschap. Hen wordt geadviseerd de Missiecongregatie van de Lazaristen St. Vincentius a Paolo te Zundert, waar Willem zijn priesteropleiding begint in 1887.

Op 30 juli 1892 doet hij zijn intrede in het grootseminarie van de Lazaristen Rue de Sèvres te Parijs. Op 4 juli 1898 wordt hij tot priester gewijd in Parijs door Z.H.E. Thomas, aartsbisschop van Perzië. Twee weken later vertrekt hij naar de binnenlanden van Bahia in Brazilië, waar hij te voet, te paard en per os verafgelegen parochies bezoekt, waar hij niets anders doet dan dopen, biecht horen, mislezen en huwelijken inzegenen. In 1904 wordt hij geroepen om directeur te worden van de volksmissies in de staat Minas Gerais met als standplaats Caraça op een dagreis afstand van Ouro-Preto, de oude hoofdstad van deze staat.

Als pater Willem na vijf jaar terugkomt in Rio de Janeiro volgt tot zijn verrassing de benoeming in 1909 tot overste van het missiehuis in Pernambuco met de zorg voor vier weeshuizen.

Weer vijf jaar later wordt hij gezonden naar de Assemblée Générale van de Congregatie in Parijs als afgevaardigde voor Brazilië en na terugkomst daarvan wordt hij benoemd als overste van het missiehuis met seminarie in Fortaleza (Ceará). Deze functie zal hij blijven vervullen tot 1951 en dan kijkt hij terug op zijn missie langs de Rio Tocantins, op zijn taak de indianen te bekeren en voelt hij weer de vermoeienissen van de tochten, de moeraskoortsen en het verblijven in vuile en vunzige centra. Dan willen zijn oversten dat 'padre Guilherme' op zijn leeftijd geen trektochten door de binnenlanden meer maakt. Nu gaat hij schrijven!

Pater Willem Vaessen, de eenvoudige missionaris uit het kleine Hoensbroek, schrijft verschillende boeken in de Portugese taal, die hij goed beheerst.

Zijn werken zijn bestemd voor het missie- en retraitewerk. In 1945 komt zijn eerste boek uit: Santa Liduina vida abreviada. (Het verkorte leven van St. Liduina), waarvan een 4e druk verscheen. Dan volgt: Sao Vincente de Paulo vida abreviada (1946) (Het verkorte leven van St. Vincentius à Paulo), verder: Santa Luiza de Marillac e suas filhas e suas sentoras de cardidade (1948) (St. Louise de Marillac en haar zusters en broeders van liefdadigheid) gevolgd door: Santa Catharina Labouré e suas medallia milagrosa (1951) (St. Catharina Labouré van de wonderdadige medaille en De grandes pecadoras a grandes Santas (1952) (Van grote zondares tot grote heilige), de levensbeschrijving van Maria Magdalena en anderen. Verschillende uitgaven kregen een 6e en 7e herdruk en bereikten een oplage van 50.000 en 60.000 exemplaren, waarmee wij hem met recht een succesvolle Hoensbroekse schrijver kunnen noemen. Alle opbrengsten waren bestemd voor het missie- en retraitewerk.

Pater Willem Vaessen is overleden op 12 januari 1965 te Fortaleza (Brazilië), hij was toen 91 jaar oud.

PATER JAN VAESSEN

Pater Jan (Johannes Hubertinus Augustinus) Vaessen werd op 16 juli 1876 in Hoensbroek geboren. Hij was drie jaar jonger dan zijn broer Willem. Ook hij kiest voor de missiecongregatie van de Lazaristen. Op 19 juli 1896 doet hij zijn intrede en in 1897 vertrekt hij naar Brazilië, naar Pétropolis.

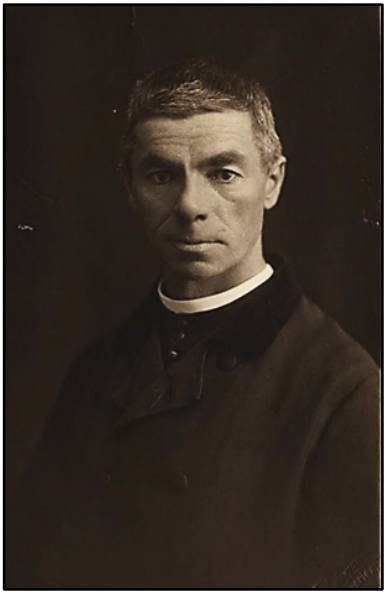

In 1904 begint hij aan zijn missietocht in de binnenlanden van Bahia. Het is dezelfde trektocht, met al zijn inspanningen en ontberingen, als zijn broer pater Willem indertijd heeft gemaakt. Na afloop van deze tocht wordt hij in 1907 aangesteld als directeur van het seminarie in Pétropolis. Met een kleine overgang via Rio de Janeiro volgt zijn benoeming in 1909 tot directeur van de apostolische school in Caraça, de oudste stichting van de orde in Brazilië. Hier wordt hij overste in 1913, voor tien jaar om tenslotte in 1928 overgeplaatst te worden naar de intussen gestichte Nederlandse Missie te Fortaleza, waar hij verblijft tot aan zijn overlijden op 6 februari 1952.

Hij werd begraven op het kerkhof van St.-Jan Baptist te Fortaleza.
Op zijn grafsteen staat vermeld:
PADRE JOÃO VAESSEN C.M. AMIGO DOS POBRES R.I.P. (Pater Jan Vaessen, vriend van de armen). Voor zijn grote liefde en toewijding voor de armen heeft de 'municipaliteit' (gemeenteraad) van Fortaleza in 1958 een van de vierhonderd straten van Fortaleza de naam gegeven van "Rua Pe João Vaessen, de 'Pater Jan Vaessenstraat'. Naar zowel pater Willem Vaessen als pater Jan Vaessen is met recht een straat genoemd.

Bronnen:
Gemeenteraadsbesluit Hoensbroek, vastgesteld d.d. 18-9-1959;
P.A.H.M. Peeters: Hoensbroek. Bijdrage tot Heemkennis

BEGUNSTIGERS:

Holtus Verzekeringen & Financieringen	Hoensbroek
M. L'Ortye	Amstenrade
Punctua & Partners - Accountants	Hoensbroek
The READ SHOP Vromen	Hoensbroek
C. van Tilburg	Hoensbroek
van Melick - Heerlijk uit Hoensbroek	Hoensbroek
Janssen Paardensport	Vaesrade-Nuth

VANOOST VERZEKERINGEN-VERZUIM-PENSIOENEN
Juliana Bernhardlaan 8
6432 GW Hoensbroek
☎ :045 - 522 42 41

SCHADENET - KOENEN
Breukerweg 178
6412 ZL Heerlen
☎ .: 045-5215450